

Parasta osaamista

Uraohjaus 16.4. ja 25.4.2018

**HAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Keijo Hakala ja Soili Rinne
Tomi Raitanen ja Ismo Turve**

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

GRADIA

Yrkesakademin
i Österbotten

Haaga-Helia

tredu

TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTO

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

HAMK

HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

RIVERIA

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

OAMK

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

WINNOVA

LÄNSIRANNIKON KOULUTUS OY

sedu

salpaus

Koulutuskeskus | Further Education

Tämän esityksen keskeiset lähteet, vinkit ja linkit

- <http://www.oph.fi/reformintuki/> ja kysymykset sähköpostitse: reformintuki(at)oph.fi
- <http://minedu.fi/amisreformi>
- Asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017
www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170673
- Hallituksen esitys HE 39/2017
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_39+2017.aspx
- Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531>
- NOPSA – Nopea ammatillinen väylä työelämään
<http://www.hamk.fi/verkostot/nopsa/Sivut/default.aspx>
- Parasta Osaamista YouTube
https://www.youtube.com/channel/UC7hv9jw0R6IS_Fmz5L9TUPw
- Parasta Osaamista blogi <https://blogit.jao.fi/parastaosaamista/>
- Helander, J. (2017). Suunnanottoja uraohjauksen kentillä – uraohjauksen ajankohtaisteemat. <https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/uraohjauksen-ajankohtaisteemat/>
- <http://www.hamk.fi/tyoelamalle/tutkimusyksikot/ammattillinen-osaaminen/uraohjaus/Sivut/default.aspx>

Uraohjaus ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017

Asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017

Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman rakenne sekä tietosisältö ja käsitteistö

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017

2 § Ammatillisten tutkintojen ja ammatillisen koulutuksen tarkoitus

- kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista
 - antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen sen hankkimistavasta riippumatta
 - kehittää työ- ja elinkeinoelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin
 - edistää työllisyyttä
 - antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon
 - tukea elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua
 - tukea opiskelijoiden kehitystä hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi
 - antaa opiskelijoille jatko-opintovalmiuksien, ammatillisen kehittymisen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja
-

Asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017

9 §, 1 momentti, kohta 13: Opiskelijalle laadittava urasuunnitelma

Opetus- ja kulttuuriministeriö on julkaissut HOKSin tietosisällön ja käsitteistön, jonka mukaan koulutuksen järjestäjän on merkittävä opiskelijan HOKSiin ainakin:

- Opiskelijan tavoite
- Suunnitelma jatko-opintoihin siirtymisestä
- Suunnitelma työelämään siirtymisestä
- Suunnitelma työuralla etenemiseksi
- Opintojen keskeytyessä tai opiskelijan uudelleen ohjauksessa suunnitelma opintojen jatkamiseksi

Asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017

Opetushallituksen julkaiseman **HOKSin rakenteen** mukaan opiskelijan HOKS (9 §, 1 momentti, kohta 13: Opiskelijalle laadittava urasuunnitelma) käsittää seuraavat rakenteelliset näkökulmat:

- toimenpiteet, joilla edistetään opiskelijan työllistymistä tai jatko-opintoihin sijoittumista
 - koskee opiskelijan opintojen aikaisen osaamisen hankkimisen sisällön ja toteutuksen suunnittelua sekä yksilöllisten valintojen tekemistä
 - urasuunnitelmaan sisältyy jatko-opintosuunnitelma tai suunnitelma työelämään siirtymiseksi tai työuralla etenemiseksi.
-

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

Ammatilliset perustutkinnot Yhteiset tutkinnon osat

Yhteiset tutkinnon osat

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

Yhteiset tutkinnon osat

Perustutkintojen laajuus 180 osp

145 osp ammatillisia tutkinnon osia

35 osp yhteisiä tutkinnon osia:

- Viestintä- ja vuorovaikutus
vähintään 11 osp
 - Matemaattis-luonnontieteellinen
vähintään 6 osp
 - Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen
vähintään 9 osp
-

Yhteiset tutkinnon osat

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

osa-alueet:

1. yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen
2. työelämässä toimiminen
3. **opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet**
4. yrittäjäyys ja yrittäjämäinen toiminta
5. työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen
6. kestäväen kehityksen edistäminen

Yhteiset tutkinnon osat

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet, pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija osaa

- tunnistaa omia kiinnostuksen kohteitaan, mahdollisuuksiaan ja tuen tarpeitaan
 - tehdä tutkintoaan ja uraansa koskevia valintoja
 - hankkia tutkinnon suorittamisen aikana tietoa erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta
 - valmistautua tutkinnon suorittamisen aikana työnhakuun ja oman osaamisensa esittelyyn.
-

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

Osaamisen arviointi

Opiskelija tunnistaa omia kiinnostuksen kohteitaan, mahdollisuuksiaan ja tuen tarpeitaan.

Opiskelija

Tyydyttävä T1

- selvittää omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja omia mahdollisuuksiaan ammattialalla tarvitun rohkaisua
- seuraa satunnaisesti oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista
- arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan

Tyydyttävä T2

Hyvä H3

- selvittää ja tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- tunnistaa itsenäisesti kiinnostuksensa kohteita ja omia mahdollisuuksiaan ammattialalla
- seuraa oma-aloitteisesti oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen
- arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan säännöllisesti

Hyvä H4

Kiitettävä K5

- selvittää monipuolisesti ja tunnistaa itsenäisesti omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja arvioi realistisesti omia mahdollisuuksiaan ammattialalla
- ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja sen edistämisestä
- seuraa sitoutuneesti oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista dokumentoimalla ja tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen
- arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan itsenäisesti sekä tekee tarvittavia muutoksia.

Chat-keskustelu

Opiskelijan kiinnostuksen kohteet, mahdollisuudet ja tuen tarpeet

Mitkä ovat opetus- ja ohjaushenkilöstön valmiudet auttaa:

- opiskelijaa selvittämään omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
 - opiskelijaa tunnistamaan kiinnostuksensa kohteita ja omia mahdollisuuksiaan ammattialalla
 - opiskelijaa seuraamaan oma-aloitteisesti oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen
 - opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan ja sen edistämisestä
 - opiskelijaa arvioimaan omaa oppimistaan ja osaamistaan säännöllisesti
-

Uraohjaus

Uraohjaus käsitteenä

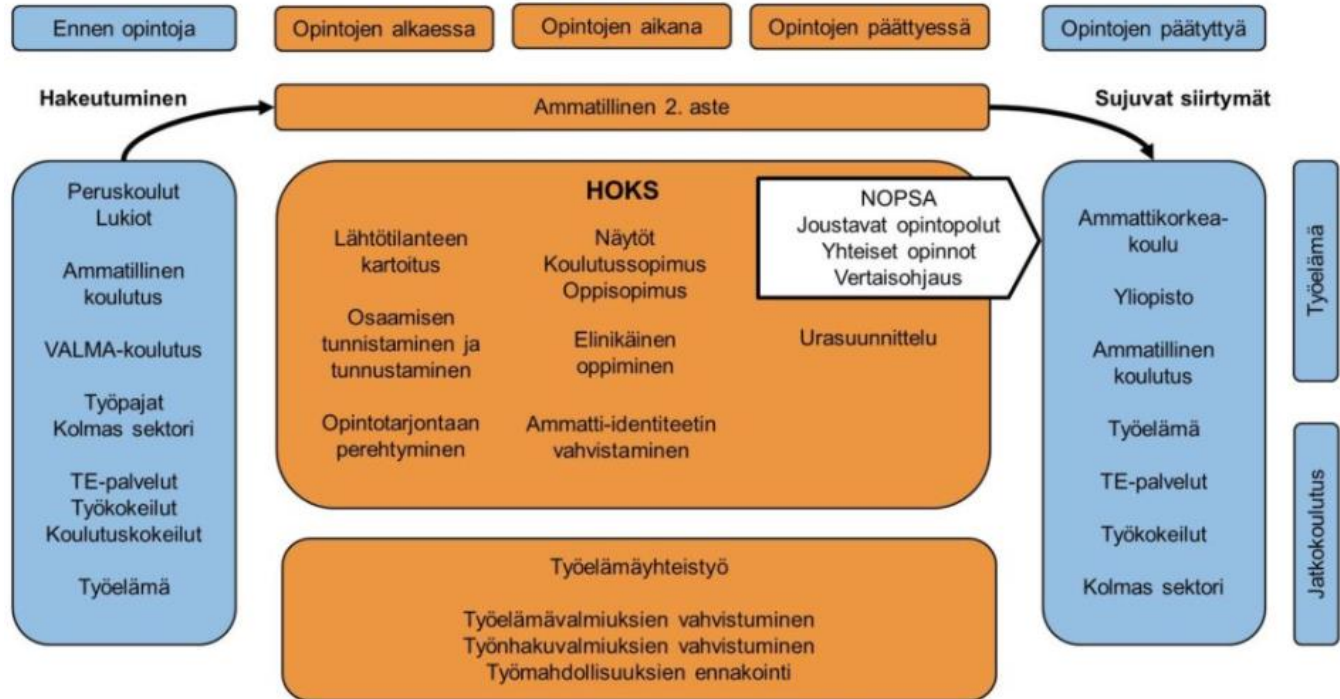
Uraohjaus opintojen alussa, aikana ja loppuvaiheessa

Miten uraa voi ohjata?

- Opiskelija oman oppimisensa keskiössä
 - Koko elämän kestävä kehittyminen
 - Uran omistaa opiskelija
 - Jatkuvaa ammatillisen kasvun ohjausta opiskelijan henkilökohtaisella opintopolulla
 - Syntyy opiskelijan ammatillista kasvua kokonaisvaltaisesti tukeva prosessi
 - opiskelijan oma työelämäidentiteetti
 - tukee opiskelijan itsetuntemuksen lisääntymistä
 - Kehittää opiskelijan suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
-

Uraohjauksen malli NOPSA-hanke

Uraohjaus ennen opintojen alkua

- Peruskoulut
 - Lukiot
 - Ammatillinen koulutus
 - VALMA-koulutus
 - Työpajat
 - Kolmas sektori
 - TE-palvelut
 - Työkokeilut
 - Koulutuskokeilut
 - Työelämä
-

Uraohjaus opintojen alussa

Uraohjauksessa korostuvat:

- Lähtötilanteen kartoittaminen
 - Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
 - Tutkintoon perehtyminen
 - Tavoitteiden tarkentaminen
 - Työelämävalmiuksien vahvistaminen
 - Työhakuvalmiuksien vahvistaminen
 - Työmahdollisuuksien ennakointi
-

Uraohjaus opintojen aikana

Uraohjauksessa korostuvat:

- Elinikäinen oppiminen
 - Ammatti-identiteetin vahvistaminen
 - Työelämävalmiuksien vahvistaminen
 - Työhakuvalmiuksien vahvistaminen
 - Työmahdollisuuksien ennakointi
-

Uraohjaus opintojen loppuvaiheessa

- painopisteinä siirtymien suunnittelu ja tukeminen
 - tavoitteena on, että siirtyminen työelämään tai jatko-opintoihin toteutuu sujuvasti
- huomioidaan opiskelijan koulutuksen aikainen osaamisen kehittyminen

- uraohjauksessa korostuvat:
 - HOKS (ura- ja jatkosuunnitelma)
 - työnhakuvalmiuksien vahvistaminen
 - työelämävalmiuksien vahvistaminen
 - työllistymisen tukeminen
 - jatkokoulutukseen ohjaaminen ja
 - muihin palveluihin ohjaaminen

Uraohjaus opintojen päättymisen jälkeen

- Uraohjauksessa korostuvat
 - henkilön ammatillisen kasvun jatkumisen varmistaminen
 - työmarkkinatietous
 - yhteistyö työelämän, jatko-opintojen tarjoajien, TE-palveluiden ja kolmannen sektorin kanssa
 - Koulutuksen järjestäjät seuraavat opiskelijoiden sijoittumista työhön tai jatko-opintoihin valmistumisen jälkeen
-

Poimintoja ennakkokysymyksistä

- Miten innostamme opiskelijaa työllistymään?
 - HOKS:n ja sen sisältämän urasuunnitelman yhtenä tarkoituksena on löytää opiskelijalle mieleinen ja motivoiva urasuunnitelma, tutkimusten valossa motivaatio vie pitkälle.
- Esim. Jos alaikäisen huoltaja on sitä mieltä, että opiskelijan on haettava ammattikorkeaan, ja että jatko-opintosuunnitelma on tehtävä sen mukaan, mutta koulutuksen järjestäjän mielestä se ei ole realistista, eikä keskustelu tuota yhteisymmärrystä, niin onko tähän mitään ratkaisumallia, että kirjataanko kenen osapuolen näkemyksen mukaan jatkosuunnitelmat ”loppupeleissä” ?
 - tärkeää on kuunnella opiskelijaa itseään, koulutuksen järjestäjän tehtävä opetusalan ammattilaisena on tuoda esille realistiset näkökulmat suunnitelmia toteutettaessa. Tavoitteena on luonnollisesti realistinen urasuunnittelu, jossa opiskelijan osaaminen ja motivaatio on pääosassa.

Poimintoja ennakkokysymyksistä

- Uraohjaus on osaa oppisopimuksen ja sen liitteen laadinta ja näin ollen vastuussa siitä on koulutuksen järjestäjä/ henkilökohtaisen kehittämissuunnitelman laatija/ koulutustarkastaja. Kuinka kattavan/ pitkällä tähtäimellä jo työelämässä olevan henkilön kohdalla täytyy urasuunnitelma laatia? Riittääkö suunnitelma tai perustelut siitä miten kyseinen oppisopimuskoulutus auttaa/ tukee/ edesauttaa henkilön henkilökohtaista kehittymistä työelämässä?
 - Suosittelemme seuraamaan Opetushallituksen Reformin tuki – sivustoa: <http://www.oph.fi/reformintuki> Lisäksi Facebook-ryhmässä Uudistutaan yhdessä käydään keskustelua myös tästä aiheesta.
- Missä vaiheessa työllistymistä mitataan? Miten koulutuksen järjestäjät seuraavat opiskelijoiden sijoittumista työhön tai jatko-opintoihin valmistumisen jälkeen? Kuinka huomioitu jo työelämässä olevat aikuiset opiskelijat? Luetaanko hakeutuminen opiskelemaan toista tutkintoa samalla kouluasteella edellisen tutkinnon jälkeen jatko-opinnoiksi?
 - Tutustu Opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista: <http://minedu.fi/documents/1410845/5422119/OKM+rahoitusasetus+6.10.2017.pdf/d7b1f9a3-2b1d-4be4-8a8b-41b24f036a5e/OKM+rahoitusasetus+6.10.2017.pdf> sekä Opetushallituksen Reformin tuki –sivustolta löytyvään tietoon: http://www.oph.fi/reformintuki/rahoitus_ja_tiedonkeruu/rahoitustiedot

Poimintoja ennakkokysymyksistä

- Jos uraohjausta saa jo ennen opintojen alkua esim. kolmannessa sektorissa, niin voisiko tällaisen suunnitelman (HOKS) tuoda tullessaan oppilaitokselle? Mietin maahanmuuttajia ja työpajanuoria. Onko olemassa sellainen alusta, että tieto siirtyisi suoraan oppilaitoksen omaan järjestelmään. Nimittäin oppilaitoksen opo kyllä hukkuu työmäärään nykyisen reformin myötä, kun ohjausta annetaan niin nuorille kuin aikuisillekin...
 - Suosittelemme seuraamaan Opetushallituksen Reformin tuki –sivustoa: <http://www.oph.fi/reformintuki> Lisäksi Facebook-ryhmässä Uudistutaan yhdessä käydään keskustelua myös tästä aiheesta.
- Jos erityistä tukea tarvitseva opiskelija etenee opinnoissaan hitaasti ja tarvitsee aikaa vaikka 5 vuotta suorittaakseen tutkinnon, onko sille estettä rahoituksen, lainsäädännön tms. puolelta?
 - Parasta Osaamista YouTube-kanavalta löydät tallenteen: Erityinen tuki, <https://www.youtube.com/watch?v=2nnMlk1mzTs>

Poimintoja ennakkokysymyksistä

- Uraohjauksen toteutuksen mallit, integrointi opintoihin. Uraohjauksen ajoitus, miten kannattaisi siinä toimia. Mitä tehokkaita tapoja oppilaitos voi toteuttaa tukeakseen opiskelijan työllistymistä opintojen jälkeen? Olisi kiva kuulla uraohjauksen toteuttamistavoista opintojen eri vaiheissa?
- Millaista uraohjausta vastuuopettajan on tarkoitus tehdä? Mikä on opon ja vastuuopettajan työnjako yleisesti? Kuka on oppilaitoksen uraohjaaja? Mitkä uudet tehtävät on urasuunnittelussa: opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja, erityisesti työssäoppimisen ohjaaja?
 - Nämä yllä mainitut asiat ovat koulutuksen järjestäjä -tasolla päätettäviä asioita, joihin emme valitettavasti voi ottaa kantaa. Näkisimme kuitenkin mielellämme, että koko opetus- ja ohjaushenkilöstö ottaa vastuuta uraohjauksesta. Ennakointitiedon hyödyntämiseen kannustamme kaikkia koulutuksen järjestäjiä ja opetus- ja ohjaushenkilöstöä.
 - Tarjoamme kevään 2018 aikana Parasta Osaamista – työpajoja Uraohjaukseen liittyen. Työpajoissa on mahdollisuus jakaa hyviä käytänteitä ja syventää omaa uraohjaus osaamistaan.

Kiitos!

Parasta osaamista –verkostohanke
<http://blogit.jao.fi/parastaosaamista/>

Twitter: @Posaaja_

Keijo Hakala ja Soili Rinne
Hamk Ammatillinen
opettajakorkeakoulu
Etunimi.sukunimi@hamk.fi